

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
Τα Προβλήματα της Ενάντια στην Θέληση της Εκπατρισμένης
Ρωμαϊκής Κοινότητας της Κωνσταντινούπολης
(Νοέμβριος 2014)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και μη-Ανοχή¹ διαπιστώνοντας ότι ο πληθυσμός της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας της Κωνσταντινούπολης έχει μειωθεί επικίνδυνα τονίζει την ανάγκη λήψης επείγοντως μέτρων "αποκατάστασης της για να παραμείνει εν ζωή."²

Εισαγωγή

Η παρούσα Έκθεση έχει καταρτιστεί από την Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών (Οι.Ομ.Κω.) στα πλαίσια του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Πολίτες των Μειονοτήτων-Ισότιμοι Πολίτες» που εκτελείτε από τον Σύνδεσμο Ρωμαϊκών Κοινοτικών Ιδρυμάτων (Σ.Υ.Ρ.Κ.Ι.) σε συνεργασία με την Οι.Ομ.Κω. Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να παρουσιάσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπατρισμένοι Κωνσταντινουπολίτες, που έχουν εξαναγκασθεί να ζουν μακριά από την πατρογονική τους γη, αποτελώντας το αναπόσπαστο τμήμα του 98% του συνόλου της Ελληνορθόδοξης (Ρωμαϊκής) Κοινότητας της Κωνσταντινούπολης και να προτείνει λύσεις των προβλημάτων αυτών με μέτρα «αποκατάστασης και θεραπείας» σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.).

Η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης αποτελώντας μοναδική περίπτωση μειονότητας την περίοδο μετά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στον ευρωπαϊκό χώρο, που έχει εξαναγκαστεί σε εκπατρισμό σε τόσο μεγάλο ποσοστό από την πατρώα τους γη, παρά τις εγγυήσεις διεθνών συμβάσεων, κατά την άποψη της Οι.Ομ.Κω. όπως διατυπώνεται στην παρούσα έκθεση πρέπει να τύχει μέτρων «Αποκατάστασης, Θεραπείας και Επανορθώσεων» με βάση το ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. 160/47³.

¹ Council of Europe Commission against Racism and Intolerance.

² Απόσπασμα από την Έκθεση του Mr. Thomas Hammarberg'in κατόπιν της επίσκεψης του στην Τουρκία 28 Ιουνίου – 3 Ιουλίου 2009. Δημοσιεύθηκε 1 Οκτωβρίου 2009.

³ Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law, Resolution adopted by the General Assembly on 16 December 2005.

Αποτελεί θεμελιώδη θέση της Οι.Ομ.Κω. ότι ο σεβασμός στα δικαιώματα του ανθρώπου αποτελεί ενέργεια κενού περιεχομένου αν δεν συμπεριλάβει **στο μέγιστο βαθμό** και τα μέτρα θεραπείας των συνεπειών των παραβιάσεων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του παρελθόντος.

1. Τα Ίχνη της Ιστορίας πάνω στην Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση κοινότητας και ιδιαίτερα στην περίπτωση μειονότητας η θεραπεία και η αποκατάσταση των συνεπειών των παραβιάσεων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που έχει υποστεί στο παρελθόν, είναι δυνατό να γίνει εφόσον γίνουν κατανοητές οι αιτίες που προήλθαν οι παραβιάσεις αυτές και το περιεχόμενο τους. Για τον λόγο αυτό, σε πρώτο βήμα, θα παρατεθούν σύντομα τα δεινά που υπέστη η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης μετά από το έτος 1923.

1.1) Σύντομη Ιστορική Αναδρομή την περίοδο μετά από το 1923.

Το νομικό καθεστώς της ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης καθορίστηκε με την πολυμερή Συνθήκη της Λοζάνης της 24 Ιουλίου 1923 και ειδικότερα με την Τέταρτη Ενότητα της που αφορά την Ανταλλαγή Πληθυσμών μεταξύ της Ελλάδος και Τουρκίας (υπογράφηκε 31/1/1923). Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης Ανταλλαγής ορίζεται ότι:

« Δεν θα περιληφθώσιν εις την εν τω πρώτω άρθρω προβλεπομένην ανταλλαγήν:

α) οι Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινουπόλεως·

β) οι Μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης.

Θέλουσι θεωρηθή ως Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινουπόλεως, πάντες οι Έλληνες οι εγκατεστημένοι ήδη προ της 30ης Οκτωβρίου 1918, εν τη περιφερεία της Νομαρχίας Κωνσταντινουπόλεως, ως αυτή καθορίζεται δια του νόμου του 1912...».

Σύμφωνα με την πρώτη επίσημη απογραφή πληθυσμών στην Τουρκία το 1927, ο Ελληνόφωνος πληθυσμός ήταν 119.822 άτομα συμπεριλαμβανομένων των νήσων Ίμβρου και Τενέδου. Εντός του πληθυσμού εντάσσονται και οι 25.666 υπήκοοι της Ελλάδος που εξαιρέθηκαν της Ανταλλαγής.

Η Ελληνοτουρκική Σύμβαση Εγκατάστασης, Εμπορίου και Διακίνησης του 1930

Σύμφωνα με την σύμβαση αυτή οι υπήκοοι των δύο χωρών θα μπορούσαν στην χώρα της άλλης πλευράς : «...υπό τον όρο να υπακούουν στους νόμους και τους κανονισμούς της χώρας θα απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με τους εντόπιους

πολίτες ή ακόμα θα υπόκεινται στα οριζόμενα για τους πλέον προνομιούχους υπηκόους ξένων κρατών», «... θα έχουν την ελευθερία μετακίνησης υπό οποιοδήποτε καθεστώς χωρίς να αντιμετωπίζουν τους περιορισμούς άλλων ξένων υπηκόων, θα εισέρχονται ελεύθερα, ταξιδεύουν, εγκαθίστανται και θα εγκαταλείπουν την χώρα ..»(άρθρο 1).

Το καθεστώς Εταμπλί των εξαιρούμενων της Ανταλλαγής Ελληνορθόδοξων⁴

Σύμφωνα με την μείζονος βαρύτητας Συνθήκη της Λοζάνης, που έχει υπογραφεί από δέκα κράτη, ορίζεται ότι ο ελληνικός πληθυσμός ανεξαρτήτου υπηκοότητας εξαιρέθηκε της Ανταλλαγής Πληθυσμών μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος. Καθοριζόταν ότι θα αναγνωριζόταν το καθεστώς ΕΤΑΜΠΛΙ στους Έλληνες κατοίκους της Κωνσταντινούπολης που ήταν κάτοικοι αυτής πριν από την 30 Οκτωβρίου 1918. Η αλήθεια αυτή αποδεικνύεται αναμφισβήτητα από την πρώτη επίσημη καταμέτρηση της Τουρκίας του 1927. Η Ελληνοτουρκική Σύμβαση του 1930 Εμπορίου, Εγκατάστασης και Μετακίνησης δεν έχει καμιά σχέση με το καθεστώς των ΕΤΑΜΠΛΙ Ελλήνων υπηκόων της Κωνσταντινούπολης. Οι ερχόμενοι στην Τουρκία Έλληνες υπήκοοι με την Σύμβαση του 1930 είναι περίπου 100 άτομα.

Ο Νόμος περί Επαγγελματιών του 1932 και ο εξαναγκασμός Ελλήνων υπηκόων ΕΤΑΜΠΛΙ σε εκπατριισμό

Την περίοδο που οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις ήταν στο απόγειο φιλίας, σε βαθμό που οι δύο χώρες συζητούσαν την συγκρότηση «Συνομοσπονδίας», η Κυβέρνηση της Τουρκίας, το καλοκαίρι του 1932 με τον Νόμο υπ. αριθμ. 2007 απαγόρευσε την εξάσκηση 20 επαγγελματιών⁵ σε ξένους υπηκόους. Αποτέλεσμα ήταν περίπου 12.000

⁴ POPULATION EXCHANGE TREATY BETWEEN TURKEY AND GREECE (<http://www.mfa.gov.tr>)

Article 2. The following persons shall not be included in the exchange

a)The Greek inhabitants of Constantinople.

b)The Moslem inhabitants of Western Thrace.

All Greeks who were already established before the 30th October, 1918, within the areas under the Prefecture of the City of Constantinople, as defined by the law of 1912, shall be considered as Greek inhabitants of Constantinople.

Moslems established in the region to the east of the frontier line laid down in 1918 by the Treaty of Bucharest shall be considered as Moslem inhabitants of Western Thrace.

⁵ Ο κατάλογος των επαγγελματιών που απαγορεύτηκαν με τον Νόμο 2007/1932.

Πλανόδιου πωλητή, φωτογράφου, μουσικού, κουρέα, τυπογράφου, μεσίτη, παραγωγού φορεμάτων, υποδημάτων και καπέλων, διαπραγματευτή στο χρηματιστήριο, πωλητή προϊόντων κρατικού μονοπωλίου, μεταφραστή σε τουρίστες και ξεναγούς, εργάτες στις βιομηχανίες σιδήρου, ξυλουργίας και οικοδομών, μεταφορείς, μόνιμες ή προσωρινές εργασίες σε εγκαταστάσεις υδραυλικών-φωτισμού-θέρμανσης, μέσα επικοινωνίας, φορτοεκφορτωτές στην ξηρά, οδηγοί οχημάτων και βοηθοί αυτών, μισθωτής εργασίας γενικά, εμπορία σε κάθε είδους επιχειρήσεις, φύλακες σε πολυκατοικίες-στοές-ξενοδοχεία-επιχειρήσεις, θυρωρού, θαλαμηπόλου, προϊσταμένου θυρωρών, υπηρέτες άνδρες ή γυναίκες σε ξενοδοχεία - πανδοχεία - λουτρά- καφενεία – εστιατόρια - κέντρα διασκέδασης- μπαρ (garson & servant); τραγουδιστές και κρουπιέρης σε καζίνο.

Έλληνες της Πόλης να εξαναγκαστούν σε εκπατρισμό. Ο υπόλοιπος πληθυσμός των 12.000 Ελλήνων υπηκόων απελάθηκε το 1964.

Η Επιστράτευση σε Τάγματα Εργασίας Είκοσι Ηλικιών (Αμελέ Ταμπουλαρί)

Τον Μάιο του 1941 αμέσως μετά από την κατάληψη της Ελλάδος και της Γιουγκοσλαβίας από τις Φασιστικές και Ναζιστικές δυνάμεις, η μονοκομματική κυβέρνηση της Τουρκίας με την χρήση μυστικού διατάγματος επιστράτευσε τους 40.000 άνδρες των μη-Μουσουλμανικών μειονοτήτων ηλικίας 18-45 ετών. Οι επιστρατευμένοι οδηγήθηκαν σε στρατόπεδα εργασίας κατασκευής οδών, αεροδρομίων και κτιρίων, κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, χωρίς να έχουν άδεια επίσκεψης στην Πόλη. Το γεγονός αυτό ονομάστηκε «Είκοσι Ηλικίες» και δεν είναι γνωστά τα ακριβή κίνητρα και οι σκοποί του διωγμού αυτού. Το γεγονός ότι οι επιστρατευμένοι απολύθηκαν με την αλλαγή της τροπής του πολέμου (Νοέμβριος 1942) και οι έντονες φήμες που κυκλοφορούσαν στην Πόλη περί της μη επιστροφής τους, δίνει την δυνατότητα διαφόρων ερμηνειών και το μέτρο να σχετίζεται με παρόμοια συμβάντα σε άλλες περιοχές της Ευρώπης. Οι ηλικιωμένοι είχαν σταλεί σε στρατόπεδα στην Ανατολική Θράκη ενώ οι νεότεροι σε διάφορες περιοχές στο εσωτερικό της Ανατολής.

Ο Φόρος Ευμάρειας – Βαρλίκι 1942-1944

Η Εθνοσυνέλευση της Τουρκίας με την πρόφαση της δήθεν καταπολέμησης της μαύρης αγοράς που δημιουργήσαν οι συνθήκες πολέμου στις γειτονικές χώρες, στις 11 Νοεμβρίου 1942 ψήφισε την εφαρμογή ενός έκτακτου φόρου με την επωνυμία *Varlik Vergisi* (Φόρος Ευμάρειας) που κατά γράμμα προβλεπόταν να έχει ισχύ σε όλους τους πολίτες της χώρας. Όμως ο Νόμος εφαρμόστηκε με σκοπό τον οικονομικό αφανισμό των μη-Μουσουλμανικών Κοινοτήτων. Ο Οικονομικός Έφορος της Κωνσταντινούπολης που είχε την ευθύνη της εφαρμογής του Νόμου Φαίικ Οκτέ το 1952 έχοντας τύψεις συνείδησης δημοσίευσε βιβλίο με τον τίτλο «*Η Καταστροφή του Φόρου Ευμάρειας*» (*Varlik Vergisi Faciasi*) με το οποίο αποκάλυψε όλο τον μηχανισμό της εφαρμογής του Νόμου κατά των μειονοτήτων. Το ύψος του φόρου καθοριζόταν από τον τοπικό κομματάρχη του Λαϊκού Κόμματος με εντελώς υποκειμενικά κριτήρια και δεν υπήρχε η δυνατότητα ένστασης. Ο φόρος έπρεπε να πληρωθεί εντός 10 ημερών και σε περίπτωση μη πληρωμής εκποιείτο όλοι η περιουσία του θύματος. Αν παρέμενε οφειλή τα θύματα συλλαμβανόταν και εξοριζόταν στην «Σιβηρία» της Ανατολής στο Άσκαλε και Κοπ-Νταγί δουλεύοντας για 100 γρόσια την ημέρα για να εξοφλήσουν την οφειλή τους. Εξορίστηκαν 2.500 άτομα κατά πλειοψηφία τρίτης ηλικίας από τα οποία απεβίωσαν 25 ενώ πολλοί που επέστρεψαν στην Πόλη έχασαν σε μερικούς μήνες την ζωή από τις κακουχίες που είχαν βιώσει. Ο Νόμος ακυρώθηκε τον Αύγουστο του 1944 και προκάλεσε την οικονομική καταστροφή των μη-Μουσουλμανικών Κοινοτήτων.

Η 6-7 Σεπτεμβρίου 1955

Τα τελευταία χρόνια, χάρη στην αρχειακή έρευνα που κατά πλειοψηφία προήλθε από ερευνητές μέσα από την Τουρκία, αποδείχθηκε ότι η επιχείρηση μαζικού Πογκρόμ της 6-7/9/1955 με σκοπό την καταστροφή του Ελληνισμού της Πόλης, καταστρώθηκε και εκτελέστηκε από την Υπηρεσία Ανορθόδοξου Πολέμου του Γενικού Επιτελείου της Τουρκίας. Οι οργανωμένοι σε τάγματα εφόδου 40-50 ατόμων περίπου 100.000 επιδρομείς κατέστρεψαν σε τρία κύματα (σπάσιμο θυρών, λεηλασία και πυρπόληση) στην ευρύτερη περιοχή Κωνσταντινούπολης 65 Ορθόδοξες εκκλησίες, σχολεία, ιδρύματα, χιλιάδες οικίες και επιχειρήσεις Ελλήνων που είχαν προσημειωθεί ενώ δέχθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις επιθέσεις και τα αντίστοιχα ιδρύματα της Αρμενικής και της Εβραϊκής Κοινότητας.

Σε Έκθεση της Εθνοσυνέλευσης της Τουρκίας τον Νοέμβριο του 2012 για τα Στρατιωτικά Πραξικοπήματα τα γεγονότα της 6-7/9/1955 αναφέροντα ως ο πρώτος κρίκος των κινημάτων εκτροπής στην Τουρκία από τον στρατό μετά από 1945. Αν και οι υλικές ζημιές υπήρξαν ανυπολόγιστου ύψους το ηθικό πλήγμα κατά της Ελληνικής Κοινότητας υπήρξε τεράστιο με το δεδομένο ότι η ελληνική πολιτεία και η Δύση έμεινε απλώς θεατής στο γεγονός αυτό που έχει τεράστιες ομοιότητες με την Νύκτα των Κρυστάλλων στην Ναζιστική Γερμανία στις 8-10/11/1938 κατά των Εβραϊκών Κοινοτήτων. Παρόλα αυτά το γεγονός των Σεπτεμβριανών είχε σχετικά μικρή επιρροή στην φυγή των Ελλήνων της Πόλης και μόνο ένα ποσοστό 10% αυτοεξορίστηκε.

Η Κατάστροφη του Σχεδίου Εκτοπισμού με τις Απελάσεις

Πρόσφατα με την δημοσίευση των πρακτικών της δίκης των Σεπτεμβριανών στην νήσο Πλάτης, που έγινε μετά από το πραξικόπημα της 27/5/1960, αποκαλύφθηκε ότι το σχέδιο της απέλασης των Εταμπλί Ελλήνων υπηκόων είχε σχεδιαστεί τουλάχιστο από το έτος 1957. Στη μόνη μυστική συνεδρία που έγινε κατά την διάρκεια των δικών ο μάρτυρας στρατηγός Ρεφίκ Τούλγκα κατέθεσε τα εξής: «...πριν αναχωρήσω για την Νάπολι σε υπηρεσία του NATO, όταν πήγα να αποχαιρετήσω τον Πρόεδρο Τζελάλ Μπαγιάρ μου είπε πάνε και πες στους Αμερικανούς ότι είμαστε αποφασισμένοι να πάρουμε σκληρά μέτρα κατά των Ρωμιών της Πόλης και περισσότερο για τους 30.000 Έλληνες υπηκόους που διαθέτουν περιουσίες και το Πατριαρχείο. Θα τους πετάξουμε έξω από την χώρα και θα λάβουμε σκληρά μέτρα εναντίον τους...»⁶. Το ίδιο έτος που έχει ξεκινήσει η προετοιμασία των απελάσεων συμβαίνει τον Νοέμβριο η έφοδος της αστυνομίας κατά την διάρκεια της συνεδρίασης του Δ.Σ. της Ελληνικής Ένωσης Κωνσταντινουπόλεως και συλλαμβάνονται τα μέλη, οδηγούνται σε κρατητήριο και απελούνται σε μερικές

⁶ 6-7 Eylül Olayları Davası, (Tek Gizli Celse Oturumu), Edit: Emin Gürsoy, Kitabevi Yayınları / Yayınevi Genel Dizisi.

μέρες. Μεταξύ τους είναι και ο Δημήτριος Καλούμενος που είχε φωτογραφίσει τις καταστροφές των Σεπτεμβριανών.

Κατά την διάρκεια του μήνα Ιανουαρίου 1964 σε αρκετές Ελληνικές οικίες ταχυδρομήθηκαν ανώνυμες επιστολές που περιείχαν προβοκατόρικη προκήρυξη. Το περιεχόμενο της αφορούσε τις εξελίξεις στην Κύπρο. Κατόπιν έντονων διαμαρτυριών της Ελληνικής Πρεσβείας προς την Τουρκική Κυβέρνηση σταμάτησε η αποστολή των επιστολών. Το συντακτικό του κειμένου απέχει πολύ από τον Κωνσταντινουπολίτικο τρόπο γραφής. Ο σκοπός πρόκλησης προβοκάτσιας είναι προφανής.

Η Εφορία της Πόλης απαγόρευσε από την αρχή του έτους 1963 στους Έλληνες υπηκόους την εξόφληση των οφειλών τους με δόσεις και ζήτησε την προκαταβολή των φόρων του έτους 1964. Επιπλέον η διαδικασία χορήγησης της άδειας παραμονής, που ίσχυε από το 1930, με έκδοση ειδικού δελτίου αντικαταστάθηκε με την υποχρέωση έκδοσης Ελληνικού διαβατηρίου το 1962 και την χορήγηση άδειας παραμονής όπως για τους υπόλοιπους αλλοδαπούς. Τα δύο αυτά στοιχεία δείχνουν ότι παρά το καλό κλίμα που ίσχυε μετά από τις συνθήκες Ζυρίχης-Λονδίνου μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας γινόταν η προετοιμασία των απελάσεων.

Οι σοβαρές ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ των μελών των δύο Κοινοτήτων – Ελλήνων και Τούρκων- στην Κύπρο, που άρχισαν τα Χριστούγεννα του 1963, είχαν άμεση επίδραση στην ατμόσφαιρα στην Κωνσταντινούπολη. Αν και τα γεγονότα αυτά στην Κύπρο δεν είχαν καμιά σχέση με την Ελληνορθόδοξη Κοινότητα, αμέσως στοχοποιήθηκαν τα Ιδρύματα της, όπως το Οικουμενικό Πατριαρχείο – σχολεία - ευαγή ιδρύματα, πράγμα που δείχνει την ύπαρξη πολιτικού σχεδίου κατά της μειονότητας.

Παράλληλα ο νόμος με αρ. 2007 περί επαγγελματών που ίσχυε από το 1932 και απαγόρευε την εξάσκηση 20 επαγγελματών από ξένους υπηκόους, με εξαίρεση τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων, άρχισε να εφαρμόζεται με αυστηρότητα και αμέσως μετά από το πραξικόπημα της 27/5/1960 στάλθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών της Τουρκίας η εντολή με αρ. 41127/6837-112331 για την χωρίς εξαιρέσεις εφαρμογή του Νόμου αυτού. Στις 7 Νοεμβρίου 1962 με την απόφαση 28-4869 του Πρωθυπουργού Ισμέτ Ίνονου ιδρύεται η Ειδική Επιτροπή Μειονοτήτων (Azinlik Tali Komisyonu) της οποίας η σύνθεση αποτελούταν μόνο από στελέχη μυστικών υπηρεσιών, ενόπλων δυνάμεων και ασφάλειας και είχε εξουσίες ανώτερες από όλες τις εκτελεστικές, νομοθετικές και δικαστικές αρχές. Η επιτροπή αυτή λειτούργησε μέχρι το έτος 2004 και αποτέλεσε το επιτελικό όργανο για την σχεδίαση και εφαρμογή των αντιμειονοτικών μέτρων. Στις 5 Ιανουαρίου 2004 η σύνθεση της Επιτροπής τροποποιήθηκε για να έχει πολιτική σύνθεση. Είναι γνωστό ότι ενώ η σύλληψη της ιδέας απελάσεων είχε γίνει πριν από το 1960, η Επιτροπή αυτή

οργάνωσε και εφάρμοσε την επιχείρηση των απελάσεων και παράλληλα των σκληρών αντιμειονοτικών μέτρων.

Ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας Ισμέτ Ίνονου στις 16/3/1964 ανακοίνωσε την μονομερή καταγγελία της Ελληνοτουρκικής Σύμβασης του 1930 Εμπορίου, Εγκατάστασης και Διακίνησης με δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Με την καταγγελία της Σύμβασης η Εφορία της Πόλης έθεσε υπό επιτήρηση τους Έλληνες υπηκόους και την φορολογική εκποίηση των επιχειρήσεων τους. Οι απελάσεις ξεκίνησαν με ανακοινώσεις στον τύπο καταλόγων ονομάτων με βαθμιαία αυξανόμενο αριθμό των θυμάτων και περί δήθεν επιζήμιων ενεργειών που είχαν διαπράξει. Η διαδικασία των απελάσεων άρχιζε με επίσκεψη τις βράδυνες ώρες στις οικίες των θυμάτων από αστυνομικούς με πολιτική περιβολή που προσκαλούσαν τους προς απέλαση στην 4η Διεύθυνση της Αστυνομίας όπου υποχρεωνόταν να υπογράψουν κάτω από απειλές έγγραφο, που δεν επιτρεπόταν να διαβάσουν, με το οποίο «ομολογούσαν» ότι είχαν διαπράξει κατασκοπία κατά της Τουρκίας. Τους δινόταν η εντολή να εγκαταλείψουν την χώρα μέσα σε μερικές μέρες με τον περιορισμό να έχουν μαζί τους 20 κιλά σε προσωπικά και 20 δολάρια συνάλλαγμα. Με την διαδικασία αυτή απελάθηκαν 1072 Έλληνες της Πόλης. Οι ανακοινώσεις καταλόγων συνεχίστηκαν μέχρι την 16/9/1964 και μετά από την ημερομηνία αυτή πλέον εξαναγκάστηκαν σε εκπατρισμό οι υπόλοιποι Έλληνες υπήκοοι όταν έληγε η άδεια παραμονής τους. Εξαιρέθηκαν της απέλασης οι ανήκοντες στην Ρωμαιοκαθολική και Προτεσταντική Εκκλησία πράγμα που δείχνει την στοχοποίηση κυρίως της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας. Την ίδια περίοδο όμως απελάθηκαν και 300 Εβραίοι με Ελληνική υπηκοότητα.

Με την έκδοση του Μυστικού Διατάγματος (Μ.Δ.) 6/3801 τον Νοέμβριο του 1964 (κυκλοφορούσε εντός των κρατικών υπηρεσιών ως απόρρητο έγγραφο χωρίς ποτέ να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης) οι κινητές και ακίνητες περιουσίες των απελαθέντων τέθηκαν σε καθεστώς «δέσμευσης» με αποτέλεσμα να απαγορευτεί οποιοσδήποτε πράξη εκμετάλλευσης, μεταβίβασης, κληρονομικών δικαιωμάτων. Ακόμα απαγορεύτηκαν και σε περιπτώσεις διαζυγίων που οι σύζυγοι τους ήταν υπήκοοι της Τουρκίας. Επιτράπηκε η ανάληψη ενός ελάχιστου μηνιαίου ποσού από τις συζύγους των απελαθέντων. Το Μ.Δ. χρησιμοποιήθηκε για πολλές δεκαετίες κατά των Ελλήνων (ακόμα και με υπηκοότητα της Τουρκίας) στην παρεμπόδιση κληρονομικών δικαιωμάτων τους από δικαστήρια της Τουρκίας που επικαλούνταν το Μ.Δ. χωρίς να το γνωρίζουν οι αδικούμενοι Έλληνες. Το 1987 η Τουρκική Κυβέρνηση, στην προσπάθεια της για προσέγγιση με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αναγκάστηκε να ανακαλέσει το Μ.Δ. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι ο πληθωρισμός στην Τουρκία για δεκαετίες ήταν στο επίπεδο 100% μετά από 25 χρόνια «παγώματος» οι τραπεζικοί λογαριασμοί των απελαθέντων εκμηδενίστηκαν.

Ο Οικονομικός Αποκλεισμός Ρωμαίων Επιχειρήσεων

Στις αρχές του έτους 1964 από τα 36.000 ενεργά μέλη του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Πόλης οι 1.000 ήταν Έλληνες υπήκοοι ενώ οι επιχειρήσεις που ανήκαν σε Έλληνες με Τουρκική υπηκοότητα ήταν 18.000. Με την έναρξη των απελάσεων, τον Απρίλιο του 1964, οι εθνικιστικές φοιτητικές ομοσπονδίες (δεξιές και αριστερές) εξήγγειλαν την οργάνωση οικονομικού αποκλεισμού σε Ελληνικές επιχειρήσεις τοιχοκολλώντας πινακίδες που ανέφεραν: «Συμπατριώτη μην συναλλάσσεσαι από εδώ που σε εκμεταλλεύεται οικονομικά και τα γρόσια που δίνεις γίνονται σφαίρες κατά των αδελφών σου». Κανένα μέτρο από τις αρχές δεν λήφθηκε κατά της παράνομης αυτής πράξης. Την ίδια περίοδο εφαρμόστηκε η εκστρατεία «Πολίτη μίλα Τουρκικά».

Η Στάση του Τύπου στη Τουρκία

Το μεγαλύτερο τμήμα των εφημερίδων της Τουρκίας υπήρξε ο μηχανισμός έντονης προπαγάνδας κατά της Ελληνικής Κοινότητας και ιδιαίτερα συκοφαντικών και υβριστικών δημοσιευμάτων με πρώτο στόχο το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τον Πατριάρχη Αθηναγόρα δημιουργώντας μια αφόρητη κατάσταση ψυχολογικής βίας κατά της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας στην Πόλη. Με συστηματικό τρόπο οι μαζικής κλίμακας παραβιάσεις των δικαιωμάτων κατά της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας συνδέθηκαν με τα γεγονότα στην Κύπρο και τις Ελληνοτουρκικές διαφορές. Σε περίπτωση ελάχιστων δημοσιεύσεων που έθεταν θέμα ότι τα μέτρα κατά της μειονότητας συνιστούσαν παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου και ακόμα του Συντάγματος και των νόμων της χώρας, αυτές αποσιωπήθηκαν αμέσως. Γενικά, ο τύπος της Τουρκίας υπήρξε ο πρωτεργάτης των καταπιεστικών μέτρων. Στην Ελλάδα ο τύπος έδωσε περιορισμένη σημασία στις απελάσεις και τους μαζικούς διωγμούς κατά των Ελλήνων της Πόλης. Στις Αθηναϊκές εφημερίδες οι σχετικές ειδήσεις ήταν σε δεύτερη ή και τρίτη προτεραιότητα.

Καταπιεστικά Μέτρα κατά της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας

Ταυτόχρονα και παράλληλα με τις Απελάσεις, κατόπιν αποφάσεων της Ειδικής Επιτροπής Μειονοτήτων τέθηκαν σε εφαρμογή τα παρακάτω καταπιεστικά και αντιμειονοτικά μέτρα:

- Διορίσθηκαν στα Ελληνικά μειονοτικά σχολεία Τούρκοι υποδιευθυντές που περιορίζαν τις αρμοδιότητες των Ρωμιών μειονοτικών Διευθυντών και απομακρύνθηκαν όλα τα σύμβολα που θυμίζουν την Ελληνορθόδοξη ταυτότητα και πολιτισμό (Όπως Ελληνικές επιγραφές και ακόμη πλαίσια παραθύρων σε σχήμα Σταυρού). Παύθηκε από τα καθήκοντα του χωρίς καμία αιτιολογία μεγάλος αριθμός Ρωμιών εκπαιδευτικών. Ο Γενικός Διευθυντής Παιδείας της Πόλης, καλώντας σε συνάντηση περί τα τέλη του Ιανουαρίου του 1964 τους διευθυντές και δασκάλους των Ελληνικών μειονοτικών σχολείων, δήλωσε ότι ο μόνος λόγος για τον οποίο ο ίδιος δεν εφήρμοσε σκληρότητα και βία κατά της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας της Πόλης

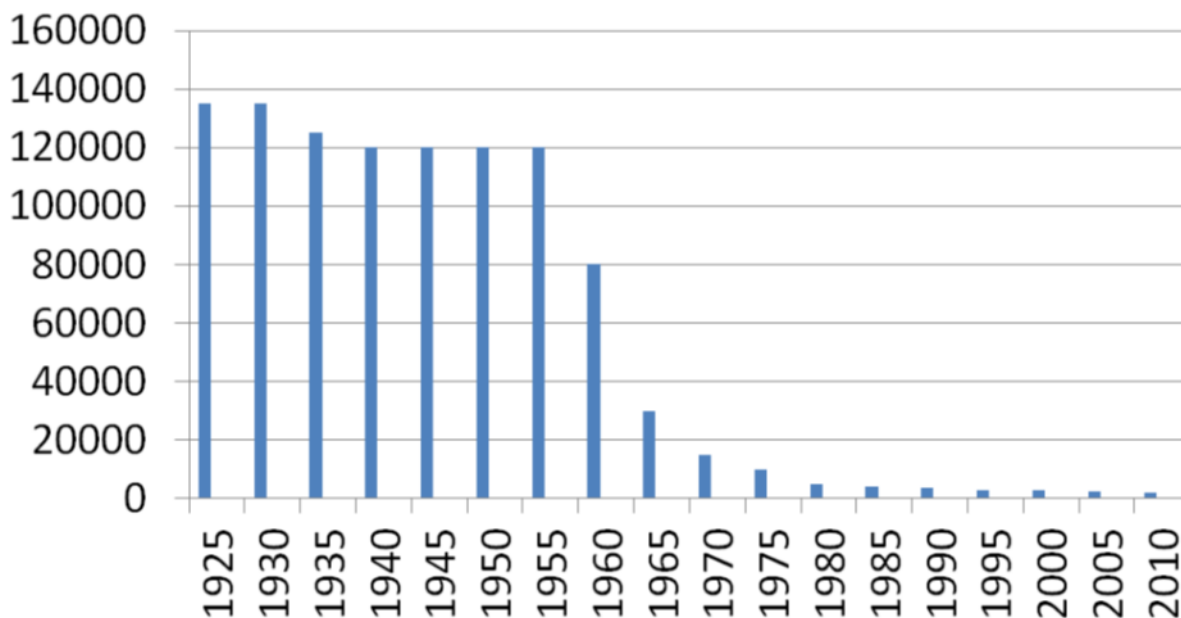
ήταν ότι αυτό δεν εξυπηρετούσε τα εθνικά συμφέροντα της χώρας, προκαλώντας με αυτή την δήλωση μια ατμόσφαιρα πανικού και ανησυχίας.

- Μαθητές με καταγωγή προγόνων τους από την Ήπειρο επί της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που καταγράφονταν ως Ορθόδοξοι Αρβανίτες στο δελτίο ταυτότητας τους, απομακρύνθηκαν από τα μειονοτικά Ελληνικά σχολεία.

- Τον Σεπτέμβριο του 1964 έκλεισαν τα Ελληνικά σχολεία στην Ίμβρο και την Τένεδο και στη συνέχεια τέθηκε σε εφαρμογή «Σχέδιο Τήξης – Εξόντωσης» το οποίο αποτελούταν από την σειρά διωγμών: απαλλοτρίωση των δύο κάμπων στην Ίμβρο για την αφαίρεση των οικονομικών πόρων των Ελλήνων, δημιουργία ανοικτής φυλακής βαρυνποινιτών που βιαιοπραγούσαν κατά των κατοίκων, εποικισμός των νησιών με την μεταφορά πληθυσμών από τις Κουρδικές και Ποντιακές επαρχίες και μετανάστες από την Βουλγαρία . Υπήρξαν πολλές δολοφονίες κατοίκων.

Οι Επιπτώσεις των Απελάσεων επί της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας της Πόλης

Αν και ο αριθμός των Ελλήνων υπηκόων που απελάθηκαν ήταν 12.500, επειδή στις περισσότερες περιπτώσεις οι σύζυγοι και τα τέκνα είχαν την ιθαγένεια της Τουρκίας επηρεάστηκαν άμεσα 30.000 Έλληνες της Πόλης. Επιπλέον σαν συνέπεια των ισχυρών καταπιεστικών μέτρων, αρχής γενομένης από το τέλος τους έτους 1963, ο Ελληνικός πληθυσμός στην διάρκεια 12 μηνών μειώθηκε από 90.000 σε 30.000.



Σχήμα 1. Η πτώση του πληθυσμού της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας που διέμενε στην Κωνσταντινούπολη.

Οι Συνέπειες των Απελάσεων και Εξαναγκασμού σε Εκπατρισμό επί της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας της Πόλης

Ο στόχος που είχε τεθεί σε έκθεση του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος για τις μειονότητες το 1946, για τον εορτασμό της 500ης επετείου της Άλωσης το 1953 χωρίς την παρουσία των Ρωμιών στην Πόλη, επιτεύχθηκε σε σημαντικό βαθμό με καθυστέρηση 11 ετών, έχοντας αποτύχει να επιτευχθεί το αποτέλεσμα αυτό με το μαζικό Πογκρόμ της νύκτας 6-7/9/1955.

Η Κυβέρνηση του Ισμέτ Ίνονου το 1964 εκμεταλλεόμενη μια μακρόχρονη εκκρεμότητα και παρά την σαφή υπαγωγή των Ελλήνων υπηκόων της Πόλης στο καθεστώς Εταμπλί, εφάρμοσε την πολιτική απελάσεων και εξαναγκασμού σε εκπατρισμό με την εφαρμογή ενός ευρέος φάσματος καταπιεστικών μέτρων. Αποτέλεσμα ήταν η μείωση του πληθυσμού της Ελληνικής Κοινότητας σε διάστημα 12 μηνών μετά από τον Μάρτιο του 1964 από 90.000 σε 30.000.

Τα αντιμειονοτικά μέτρα που σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν από την Ειδική Επιτροπή Μειονοτήτων (Azinliklar Tali Komisyonu) την περίοδο των ετών 1962-2003 εξανάγκασαν σε έξοδο το μεγαλύτερο τμήμα της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας και των άλλων μη- Μουσουλμανικών μειονοτήτων. Τα αντιμειονοτικά αυτά μέτρα αποτελούν βάνουσες παραβιάσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Ρώμης (1950) και όλων των άρθρων της Σύμβασης της Λωζάννης για την προστασία των μειονοτήτων. Οι διωγμοί υπήρξαν επίσης συστηματικοί κατά των ιδρυμάτων των μειονοτήτων, με κορυφαία την απόφαση το καλοκαίρι του 1974 του Ανώτατου Αναιρετικού Δικαστηρίου για την κατάσχεση όλων των περιουσιών που είχαν αποκτήσει τα μειονοτικά ευαγή ιδρύματα την περίοδο 1936-1974 με το αιτιολογικό ότι τα μέλη των μειονοτήτων αν και είναι πολίτες της Τουρκίας επίσης χαρακτηρίζονται ότι είναι επίσης ξένοι πολίτες (yabancı vatandaş). Πρόκειται για νομική εκτροπή που καταργήθηκε με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα τελευταία 10 χρόνια. Παρά το ότι έχουν επιστραφεί αρκετές περιουσίες δεν έχουν αρθεί πολλές αδικίες κατά των μειονοτικών ευαγών ιδρυμάτων.

1.2) Οι Συνέπειες των Απελάσεων και του Εξαναγκασμού σε Εκτοπισμό στην Κοινωνική Ψυχολογία των Ελλήνων της Πόλης

Αν σκεφθούμε ότι το οικογενειακό κύτταρο της κοινωνίας των Ρωμιών της Πόλης που διατηρούσε πάντοτε την συνοχή και ζωτικότητα του, τόσο περισσότερο την δεκαετία του 1960 σε σχέση με σήμερα, είχε ως αρχηγούς τους πατέρες ηλικίας 40 ετών και ότι αυτοί είχαν ζήσει όντας είκοσι ετών την περίοδο 1941-44 τους μαζικούς διωγμούς των είκοσι ηλικιών και του στυγνού Φόρου Βαρλικιού (1942-44), ότι οι ίδιοι

τριάντα ετών είχαν ζήσει την νύκτα του Πογκρόμ της 6-7/9/1955, είναι λογικό να υποθέσουμε ότι στην αρχή της δεκαετίας του 1960 η ρωμαϊκή κοινότητα της Πόλης θα έπρεπε να ήταν μια βαριά τραυματισμένη κοινωνία. Τα ίδια μέλη της κοινωνίας είχαν σχετικά αμυδρή ιδέα το τι είχε συμβεί την περίοδο 1914-23 στην Ανατολή (Μικρά Ασία και Πόντος) επειδή η Πόλη ήταν απομονωμένη όλη την περίοδο αυτή αλλά περισσότερο επειδή ο φόβος να μιλάς ή ακόμα και να σκέφτεσαι αυτά τα γεγονότα μπορούσαν να απειλήσουν την φυσική σου ύπαρξη. Ωστόσο, χωρίς να έχουν επουλωθεί και ξεχαστούν τα τραύματα αυτά, η κοινωνία αυτή είχε δείξει μια απαράμιλλη ικανότητα αναδιοργάνωσης και αναζωογόνησης μετά από την 6-7/9/1955. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε διάστημα 4-5 ετών ανοικοδομήθηκαν όλες οι 65 εκκλησίες που είχαν καταστραφεί και το ίδιο για τα άλλα ιδρύματα (σχολεία, σύλλογοι, κοιμητήρια κτλ.) με πόρους και την εργασία της ρωμαϊκής κοινότητας καταλαβαίνει κανείς το πολύ μεγάλο έργο που εκτελέστηκε την περίοδο 1955-63, χωρίς καμιά βοήθεια από έξω αφού οι αποζημιώσεις που δόθηκαν από το Κράτος της Τουρκίας ήταν συμβολικές. Οι εμπορικές επιχειρήσεις των Ρωμιών παρά τις ζημιές των Σεπτεμβριανών αλλά και την καταδίωξη της εφορίας, ξανά είχαν αρχίσει να λειτουργούν και να παράγουν. Η μειωμένη μετανάστευση (10%) την περίοδο 1955-1963 δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο με το γεγονός ότι η μετεμφυλιακή Ελλάδα δεν αποτελούσε κατάλληλο τόπο υποδοχής. Η εξήγηση οφειλόταν στην ισχυρή κοινοτική παράδοση, στις προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου και περισσότερο στον ισχυρό δεσμό με την γεννήτορα γη. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι έχουμε μια σημαντική αύξηση των σπουδαζόντων νέων τόσο στα λύκεια της Ομογένειας την περίοδο αυτή και στα Πανεπιστήμια της Πόλης, που μπορεί να αποδοθεί στην αιτία ότι παρόλο που η ρωμαϊκή κοινωνία δεν είχε καμφθεί, συνειδητά ή όχι καταλάβαινε ότι το μέλλον ήταν αβέβαιο και επομένως έπρεπε να έχει διπλώματα και προσόντα ώστε να επιβιώσει όταν θα εξαναγκαζόταν σε φυγή από την Πόλη του.

Διαπιστώνει κανείς ότι παρά τις συνεχείς καταπιέσεις και διωγμούς μέχρι και το 1963 από το κράτος της Τουρκίας, η Ελληνορθόδοξη κοινότητα διατηρούσε την κοινωνική της συνοχή (σχολεία που παρέδιδαν Ελληνική παιδεία κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, φιλανθρωπικά ιδρύματα, μορφωτικοί σύλλογοι - όλα υπό την εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου). Επί της ουσίας παρά τα πολλαπλά πλήγματα των προσχεδιασμένων διωγμών αλλά και την εγκατάλειψη των διεθνών οργανισμών για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και περισσότερο των κρατών, με πρώτη την Ελλάδα, που είχαν συνυπογράψει την Συνθήκη της Λοζάνης για την προστασία των μειονοτήτων, διατηρούταν η κοινοτική οργάνωση που ήταν η κληρονομιά του Βυζαντίου υπό την ηγεσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όμως εκείνο που δεν καταλάβαιναν οι Ρωμιοί ήταν ότι οι διωγμοί δεν προερχόταν από μεμονωμένα άτομα στην ηγεσία της Τουρκίας όπως π.χ. όλα αποδιδόταν στην μανία κατά των Ρωμιών του Ισμέτ Ίνονου, αλλά οφειλόταν σε μια μακροχρόνια κρατική πολιτική που μεταλλάχθηκε επιφανειακά το 1923 και είχε ξεκινήσει να εφαρμόζεται τουλάχιστο από το 1908. Η μαζική κρατική πολιτική της

παραποίησης της ιστορίας μετά από το 1923, επιδρούσε ακόμη σε αυτούς που είχαν ζήσει την περίοδο 1914-24, με τέτοιο τρόπο ώστε αν όχι να τους «πλύνει» πλήρως τον εγκέφαλο να τους εκφοβίσει σε τέτοιο βαθμό και να επιλέξουν την σιωπή προς τις επόμενες γενιές τις περισσότερες φορές. Άρα δεν υπήρχε κάποιο σχέδιο που θα μπορούσε να αντισταθεί στην περίπτωση που θα αφανιζόταν η φυσική παρουσία της Κοινωνικής δομής και αυτό θα γινόταν μόνο αν χρησιμοποιούταν μια μέθοδος που θα ανάγκαζε τους Ρωμιούς να εγκαταλείψουν τον τόπο τους. Με τον τρόπο αυτό θα κατέρρεε η κοινωνική δομή και έτσι θα επιτύγχανε το σχέδιο του Κομιτάτου των Νεοτούρκων που εκλάμβανε τους Ρωμιούς και τις άλλες «ξένες κοινότητες» ως «όγκοι που έπρεπε να αφαιρεθούν». Το εργαλείο είχε βρεθεί εδώ και καιρό: η αξιοποίηση ενός θέματος που είχε αφεθεί σε εκκρεμότητα από την Συνθήκη της Λοζάνης με ευθύνη και του ελληνικού κράτους. Επρόκειτο για το καθεστώς των Ελλήνων υπηκόων οι οποίοι ενώ σαφέστατα υπαγόταν στην Συνθήκη της Λοζάνης με ευθύνη της κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου (1928-32) είχε συσχετιστεί με την Εμπορική Συμφωνία του 1930. Η Συνθήκη περί της Ανταλλαγής των Ελληνοτουρκικών πληθυσμών προέβλεπε ότι και οι υπήκοοι του Ελληνικού κράτους Ελληνορθόδοξοι της Πόλης, εξαιρούνταν της ανταλλαγής των πληθυσμών.

Τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά του 1963 υπήρξαν η περίοδος για τους Ρωμιούς της Πόλης που θύμιζε την ατμόσφαιρα της ίδιας πόλης τον Αύγουστο του 1896 για επαπειλούμενη φυσική εξόντωση χωρίς το κράτος να κάνει οτιδήποτε να προστατεύσει τους πολίτες της από την ωμή βία. Η αντανάκλαση των διακοινοτικών συγκρούσεων στην Κύπρο είναι άμεσες και για ακόμη μια φορά αρχίζει να εφαρμόζεται η αντίληψη της βεντέτας. Οι μήνες Ιανουάριος – Φεβρουαρίου 1964 είναι περίοδος προετοιμασίας με κατάλληλη «δαιμονοποίηση» της κοινότητας των Ρωμιών που δεν είχαν την παραμικρή σχέση με το τι γινόταν στην Κύπρο μεταξύ των Κοινοτήτων. Η φάση αυτή των 75 ημερών είναι πολύ σημαντική για την διαμόρφωση του κατάλληλου κλίματος στην ευρύτερη κοινωνία της Πόλης κατά των Ρωμιών και επίσης να μειωθούν οι ψυχικές αντιστάσεις στους Ρωμιούς. Όταν εξαγγέλλεται την 16/3/2014 η έναρξη των απελάσεων όλα είναι έτοιμα να αρχίσει ο πανικός στην Ρωμαϊκή Κοινότητα που παίρνει διαστάσεις μαζικής φυγής και όπως έγινε.

Μέσα σε 12 μήνες ο πληθυσμός των Ρωμιών μειώθηκε από 90.000 σε 30.000 χωρίς καμία ουσιαστική αντίδραση προς την Κυβέρνηση της Τουρκίας. Η μαζική αυτή παραβίαση στοιχειωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου είχε πολλαπλές ψυχοκοινωνικές επιδράσεις στα θύματα. Μια απλή σταχυολόγηση των επιδράσεων αυτών μπορούν να δοθούν ως εξής:

- Στις μικρές ηλικίες μέχρι 18 ετών τα αισθήματα ήταν λιγότερα τραυματικά καθόσον δεν είχαν να ζήσουν σε ένα περιβάλλον που υφίσταντο επιθέσεις όταν εκφραζόταν στην μητρική τους γλώσσα. Στον περιορισμό του τραύματος συνέβαλε η οικογενειακή συνοχή. Το σχολικό περιβάλλον οδηγούσε με κάθε τρόπο να αποκρύψουν ή να ξεχάσουν την καταγωγή τους αφού ήταν έντονο το μετεμφυλιακό

κλίμα στην Ελλάδα για το οποίο οτιδήποτε ήταν μη στερεότυπο του κράτους έθνους ήταν επικίνδυνο να εκφράζεται και μάλιστα εναντίον μιας «συμμάχου Νατοϊκής» χώρας. Οι επιδράσεις αυτής της κατάστασης, όταν πια τα παιδιά αυτά θα φθάσουν στα 30, 40 και στα 50 τους χρόνια, είναι διαφορετικές ανάλογα και με τις προσωπικές τους εμπειρίες. Αυτές κυμαίνονται από πλήρη αμνησία για το τι ήταν η παιδική τους ζωή στην Πόλη μέχρι και μια νοσταλγία παιδικών ονείρων. Σε ένα αξιόλογο ποσοστό αργότερα έρχεται ο απολογισμός να σκεφτούν τι έγινε στην Πόλη και να αναλάβουν δράση.

- Στις ηλικίες 18-50 ετών, στον ενεργό πληθυσμό, κατά πλειοψηφία έχουμε μια αντίληψη ότι δεν υπάρχει πλέον οποιαδήποτε πιθανότητα βελτίωσης των συνθηκών ζωής στην Τουρκία και επομένως είναι καλό που δεν είμαστε πλέον στην Πόλη. Ο αγώνας για επιβίωση οδηγεί την πλειοψηφία επίσης να θεωρεί η θύμηση της Πόλης είναι άχρηστη, δεν είναι δυνατό να υπάρξει καμιά συνεννόηση με τους Τούρκους και επομένως είναι καλό να ρίξουμε μια μαύρη πέτρα στην Πόλη και να δούμε από εδώ και πέρα τι γίνεται.

- Για τις ηλικίες 50 και άνω ετών έχουμε το βαρύ τραύμα. Στην περίπτωση των γυναικών, που χάνουν την θέση τους στην κοινωνική δομή, έχουμε σε μαζική κλίμακα ασθένειες κατάθλιψης (ιατρικός όρος) σε πολύ υψηλότερα ποσοστά του κοινού πληθυσμού. Στους άνδρες οι συνέπειες είναι παρόμοιες αλλά σε λιγότερο βαθμό. Η ζωή αυτών των ανθρώπων έχει διαταραχθεί ανεπανόρθωτα και τα πλέον τραγικά θύματα είναι αυτοί που αυτοκτονούν, οι οποίοι είναι δεκάδες. Τα κοινωνικά ταμπό της εποχής εκείνης καθιστούν αδύνατο να αριθμήσουμε αυτές στις περιπτώσεις σήμερα, πρέπει να είναι όμως πάνω από είκοσι.

2. Τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζει η Εκπατρισμένη Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης

Σαν συνέπεια των απελάσεων και εξαναγκασμού σε εκπατρισμό που συνέβη την περίοδο 1964-1974 σήμερα η ρωμαίικη κοινότητα της Πόλης ζει πρωτίστως στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές άλλες χώρες διασκορπισμένη. Με τις επικρατούσες συνθήκες εκρίζωσης - μαζικής εξόδου - την περίοδο μετά από το 1964 ήταν αδύνατο οι Ρωμιοί άνδρες να καταταγούν στο στρατό ως πολίτες της χώρας που είχαν την ιθαγένεια. Την εποχή αυτή τα στρατολογικά γραφεία παρείχαν κάθε ευκολία να επιταχύνουν τον εκπατρισμό χορηγώντας βραχύβιες άδειες σε έτοιμους για κατάταξη αρκεί να εγκαταλείψουν την χώρα. Το επόμενο βήμα ήταν έτοιμο για αφαίρεση της ιθαγένειας με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου της Τουρκίας, με συνοπτικές διαδικασίες τις περισσότερες φορές. Βέβαια πολλές φορές η απόφαση της Κυβέρνηση της Τουρκίας για αφαίρεση της ιθαγένειας γινόταν και με άλλες αφορμές όπως π.χ. με την απόκτηση Ελληνικής ιθαγένειας (μετά από το 1983) η δημοσίευση στο ΦΕΚ καταλόγων οδηγούσε στην έκπτωση από την ιθαγένεια λόγω της απαγόρευσης διπλής υπηκοότητας, πολλοί Κωνσταντινουπολίτες διακατεχόμενοι από το σύνδρομο της «μαύρης πέτρας» υπέβαλαν στα Προξενία της Τουρκίας οικιοθελώς και για πρακτικούς λόγους (π.χ. για απόκτηση υπηκοότητας από άλλη χώρα για να μπορούν ταξιδεύουν με διαβατήριο κράτους) αίτηση παραίτησης από την ιθαγένεια της Τουρκίας. Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται ότι έχουν χάσει την ιθαγένεια τους, την περίοδο 1963-2003, περίπου 40.000 άνδρες μέλη της Κοινότητας. Επιπλέον μέχρι το έτος 2013 απαγορευόταν με ειδικό νόμο (που ίσχυε για όλους τους πολίτες της Τουρκίας αλλά εφαρμοζόταν επιλεκτικά για τα μέλη της κοινότητας) η απόκτηση ιθαγένειας από πλευράς μητέρας για όσα παιδιά είχαν γεννηθεί την περίοδο 1963-1981. Συνέπεια αυτού ήταν σε μια οικογένεια που ο πατέρας είχε χάσει την ιθαγένεια της Τουρκίας δεν μπορούσαν τα παιδιά να αποκτήσουν την ιθαγένεια της Τουρκίας από κανένα γονέα. Τονίζεται ότι το μέτρο αυτό ίσχυε την περίοδο 1963-1981 που αντιστοιχεί την κρίσιμη εικοσαετία από την Έξοδο του 1964. Συνέπεια της κατάστασης αυτής είναι να έχει μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των μελών της κοινότητας που υπάγεται στην Συνθήκη της Λοζάνης. Όπως τονίζεται στη συνέχεια είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης των υπηκοοτήτων μια που επιτρέπονται οι διπλές υπηκοότητες και στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Αυτό είναι εξαιρετικά αναγκαίο για την εξασφάλιση των αστικών αλλά και πολιτικών τους δικαιωμάτων.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική μειονότητα που το καθεστώς της ορίζεται από την Διεθνή Συνθήκη της Λωζάννης που είχε συναφθεί υπό την εποπτεία της Κοινωνίας των Εθνών (διάδοχος σήμερα είναι ο Ο.Η.Ε.) είναι:

- Δημογραφική συνοχή στην Πόλη: Το μείζων θέμα είναι η αριθμητική παρουσία και η αύξηση των μελών της Ρωμαίικης Μειονότητας υπαγομένων στην Συνθήκη της Λοζάνης στην ίδια την Κωνσταντινούπολη. Αυτό μπορεί να

αντιμετωπιστεί με την υποστήριξη της παλιννόστησης, κατά προτεραιότητα των μελών της νέας γενιάς της εκπατρισμένης Κοινότητας, που αποτελεί και την κυριότερη ενέργεια για την θεραπεία των αδικιών που έχει υποστεί η Μειονότητα. Το βάρος των ευθυνών για την υποστήριξη ενός τέτοιου προγράμματος, ανάλογου που εφάρμοσε η Ομοσπονδιακή Γερμανία μετά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο για την Εβραϊκή Μειονότητα που από μηδενική παρουσία το 1945 σήμερα αριθμεί 150.000 μέλη (προπολεμικά ήταν 600.000 μέλη), πέφτει στο κράτος της Ρεπουμπλικανικής Τουρκίας.

- Συνοχή στην εκπατρισμένη Κοινότητα: Μόλις την τελευταία περίοδο, σε περιορισμένη κλίμακα, παρατηρείται μια τάση επανασύνδεσης με την Κωνσταντινουπολίτικη τους ρίζα στα μέλη της δεύτερης και τρίτης γενιάς, επειδή έχει αρχίσει να αμβλύνεται εν μέρη το τραύμα της απότομης εκρίζωσης της πρώτης γενιάς.

Πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι, ενώ μετά από τον μαζικό εκπατρισμό ένα σημαντικό ποσοστό της Κοινότητας έχοντας υψηλό επίπεδο μόρφωσης και ικανοτήτων εξασφάλισε τα προς το ζην σε σχετικά σύντομο χρόνο. Όμως ένα αξιόλογο ποσοστό δεν κατάφερε να ορθοποδήσει οικονομικά και να προσαρμοστεί κοινωνικά πλήρως (εκτιμάται ο αριθμός τους να φθάνει σε 10.000) πέρα από το σοβαρό τραύμα της εκρίζωσης από την πατρώα γη που απασχολεί λίγο ή πολύ όλο τον εκπατρισμένο πληθυσμό. Η πρόσφατη κρίση στην Ελλάδα ανέδειξε το ζήτημα αυτό και αποτελεί μια από τις αιτίες, μαζί με την διακοπή των συντάξεων (ΟΓΑ) και ανεργίας νέων, που σημαντικός αριθμός Κωνσταντινουπολιτών σήμερα βρίσκεται σε δεινή κατάσταση με πλειοψηφία τις προχωρημένες ηλικίες. Η Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών από τα τέλη του 2013 έχει ξεκινήσει ένα συστηματικό πρόγραμμα.

- Ισχύοντα περιοριστικά μέτρα και μη-θεραπεία των συνεπειών των διωγμών: Διακηρύξεις και δηλώσεις από ένα κράτος ότι στο μέλλον θα σεβαστεί σε απόλυτο βαθμό τα δικαιώματα του ανθρώπου και κατ' επέκταση των μειονοτήτων αποτελούν γράμματα κενού περιεχομένου αν δεν συνοδεύονται έμπρακτα από ουσιαστικά μέτρα της θεραπείας και αποκατάστασης των αδικιών του παρελθόντος, που είχαν μάλιστα μαζικό χαρακτήρα, όπως υπήρξε η τραγική εμπειρία της ελληνικής μειονότητας της Τουρκίας. Ο Ο.Η.Ε. μετά από εικοσαετή εργασία με την Γενική του Συνέλευση το 2005 εξέδωσε το Ψήφισμα 60/147 που έχει απόλυτη αντιστοιχία και εφαρμογή στην παρούσα περίπτωση σε βαθμό που όταν διαβάσει κανείς το κείμενο αυτό αποκτά την εντύπωση ότι έχει γραφθεί για την ελληνική μειονότητα της Τουρκίας. Σήμερα η παρούσα κυβέρνηση της Τουρκίας, που κυβερνά την χώρα από το 2003, έχει κάνει περιορισμένα βήματα στην κατεύθυνση της θεραπείας των αδικιών, χωρίς βέβαια να υποβιβαστούν αυτά για ένα κράτος με ισχυρή παράδοση που βλέπει οποιαδήποτε μειονότητα ως εσωτερικό κίνδυνο. Στο επίπεδο των αστικών δικαιωμάτων των μελών των μειονοτήτων αν και δεν εφαρμόζεται η πρακτική των διακρίσεων με την χρήση «μυστικών διαταγμάτων», διαπιστώνει κανείς την εξάντληση όλων των νομότυπων μέσων για καθυστέρηση της απόδοσης δικαιοσύνης όπως συμβαίνει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις ιδιωτικών περιουσιών. Στο

επίπεδο των Κοινοτικών Ιδρυματικών δικαιωμάτων, με κορυφαίο την επιστροφή των πραξικοπηματικά κατασχεθέντων ιδιοκτησιών των μειονοτικών ευαγών ιδρυμάτων, η θεραπεία είναι πολύ περιορισμένη και απαιτούνται γενναίες πράξεις από πλευράς της κυβέρνησης της Τουρκίας να εφαρμοστούν ανόθευτα οι νόμοι της ίδιας της χώρας. Ο ενωτικός φορέας των εκπατρισμένων Κωνσταντινουπολιτών, η Οικουμενική Ομοσπονδία τους, έχει υποβάλει συγκεκριμένο σχέδιο τον Σεπτέμβριο του 2012 για τα αναγκαία μέτρα προς την κατεύθυνση της αποκατάστασης των αδικιών. Η ανταπόκριση της Κυβέρνησης της Τουρκίας είναι πολύ περιορισμένη και απαιτείται η υποστήριξη των προσπαθειών της Οι.Ομ.Κω. Η επίκληση την τελευταία περίοδο ξανά από την Κυβέρνηση της Τουρκίας περί της αρχής «αμοιβαιότητας», είναι απαράδεκτη και εκτός κάθε λογικής δικαιοσύνης του διεθνούς δικαίου. Δεν είναι δυνατό ένα κράτος να θεωρεί ομήρους τους δικούς της πολίτες για να πετύχει αποτελέσματα σε σχέση με άλλα κράτη.

- Η ανύψωση της ελληνικής παιδείας στην Κωνσταντινούπολη και την Ίμβρο: Η Ρωμαϊκή παιδεία πάντοτε υπήρξε η πηγή αναζωογόνησης του Γένους υπό την ύψιστη καθοδήγηση του Οικουμενικού Πατριαρχείου σε όλη την περίοδο μετά από το 1453. Οι συνθήκες που επικράτησαν και επιβλήθηκαν στα ελληνικά εκπαιδευτήρια της Πόλης τις τελευταίες δεκαετίες μέχρι το 2003 και τα προβλήματα που έχουν προκύψει πρέπει να λυθούν βαθμιαία με την συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην υπόθεση της Ομογενειακής παιδείας. Η ίδρυση και λειτουργία την τελευταία περίοδο του Συμβουλίου Ομογενειακής Παιδείας αποτελεί πηγή αισιοδοξίας. Παράλληλα και η Τουρκία έχει την ευθύνη της που πηγάζουν από τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει αλλά επίσης και το γεγονός ότι η παιδεία αυτή αποτελεί δημόσια εκπαίδευση πολιτών της. Σχετικά με το θέμα αυτό έχει μεγάλη σημασία, η συνέχιση της απαλλαγής των σχολικών βιβλίων, που χρησιμοποιούνται για διδασκαλία σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Τουρκίας όλων των βαθμίδων, από ανυπόστατες κατηγορίες κατά των μη-Μουσουλμανικών μειονοτήτων και την σωστή και αντικειμενική ενημέρωση της νέας γενιάς για τις ιστορικές αλήθειες των προσφορών της ρωμαϊκής κοινότητας για πολλούς αιώνες στην χώρα. Τέλος το κράτος της Τουρκίας πρέπει να υποστηρίξει και πρωτοβουλίες μελετών και έρευνας σε θέματα μειονοτήτων σε ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα.

- Εσωτερική οργάνωση της κοινότητας εντός και εκτός της Κωνσταντινούπολης: Το γεγονός ότι από το έτος 2004 έχουν επιτραπεί οι εκλογές στα μειονοτικά ευαγή ιδρύματα είχε πολλαπλές ευεργετικές συνέπειες στην αποτελεσματική υπέρ της κοινής ωφέλειας της ελληνικής μειονότητας. Αποτελεί τραγική εξαίρεση η ισχύουσα κατάσταση στο Μείζων Ίδρυμα του Νοσοκομείου Βαλουκλή όπου η διορισμένη διοίκηση το 1991 επιμένει να μην κάνει εκλογές με την ανοχή των ιθυνόντων της Γενικής Διεύθυνσης των Βακουφίων. Το κακό παράδειγμα της κατάστασης αυτής το παρουσιάζουν οι Κοινότητες Βλάχκας-Κοντοσκαλίου και εν μέρει του Μπεσίκτας και του Βακουφίου του Ορφανοτροφείου της νήσου

Πριγκήπου. Βασικό πρόβλημα αποτελεί η μη αναγνώριση της νομικής εκπροσώπησης των μη-Μουσουλμανικών μειονοτήτων και βέβαια πρώτα από όλα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η κατάργηση του κανονισμού εκλογών για τα μειονοτικά ιδρύματα πριν από 20 μήνες, χωρίς να αντικατασταθεί με νέο, αποτελεί πολύ αρνητική εξέλιξη.

- Η διατήρηση και συνέχιση της παράδοσης του ρωμαϊκού πολιτισμού της Κωνσταντινούπολης: Η διάσωση και συνέχιση του ρωμαϊκού οικουμενικού πολιτισμού της Κωνσταντινούπολης αποτελεί ζήτημα εξαιρετικής σημασίας για όλο τον Ελληνισμό καθόσον η ακτινοβολία αυτού είναι παγκόσμια και πολύπλευρος. Το καθήκον αυτό πέφτει σε πρώτο βαθμό στους συλλογικούς φορείς των Κωνσταντινουπολιτών εντός και εκτός της Πόλης.

3. Ο Ρόλος των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων και η Οι.Ομ.Κω.

Η εκπατρισμένη Κοινότητα των Ρωμιών της Πόλης κατά πλειοψηφία ζει στην Ελλάδα αλλά υπάρχουν παροικίες της σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ελβετία, Σουηδία, Γαλλία, Αγγλία κτλ.), στην Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία. Αν υποθέσουμε στα πενήντα χρόνια της μεγάλης εξόδου ο πληθυσμός έχει παραμείνει ο ίδιος υπολογίζεται με στατιστικούς υπολογισμούς ότι ο αριθμός των εκπατρισμένων Κωνσταντινουπολιτών που έχουν γεννηθεί στην Κωνσταντινούπολη είναι περίπου 20-25 χιλιάδες. Ο αριθμός των μελών της δεύτερης και τρίτης γενιάς που έχουν γεννηθεί σε κατάσταση εκπατρισμού είναι 120.000. Επομένως ο συνολικός αριθμός των Κωνσταντινουπολιτών (εξαιρούνται οι απόγονοι των προσφύγων του 1922) είναι συνολικά 150.000 των οποίων το 80% διαβιεί στην Ελλάδα.

Όταν κορυφωνόταν ο εξαναγκαστικός εκπατρισμός το 1964 και έφθαναν οι Ρωμιοί στον τόπο της διαμονής τους, η πρώτη δουλειά που έκαναν, ήταν η ίδρυση συλλόγων που ήταν μια βαθειά παράδοση της Κωνσταντινούπολης. Σαν αποτέλεσμα αυτού έχουν ιδρυθεί περίπου είκοσι σωματεία μόνο στην Αθήνα. Τα σωματεία αυτά είναι ποικίλου χαρακτήρα όπως: γενικά σωματεία της Πόλης, Σύνδεσμοι Αποφοίτων των Σχολείων, Αθλητικά και Συνοικιακά Σωματεία. Επίσης εκτός της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης υπάρχουν Κωνσταντινουπολίτικα σωματεία στην Γερμανία, Ελβετία, Αμερική, Βέλγιο, Αυστραλία κτλ. Το έτος 2006, τριάντα κωνσταντινουπολίτικα σωματεία με κοινή τους απόφαση ίδρυσαν την Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών για την από κοινού αντιμετώπιση των ζητημάτων που αντιμετωπίζει η εκπατρισμένη Κοινότητα μαζί με την Ομογένεια της Πόλης. Η Οι.Ομ.Κω. διοικείται από Δ.Σ. το οποίο εκλέγεται κάθε τρία χρόνια από τη Γενική Συνέλευση στην οποία συμμετέχουν τα εκλεγμένα μέλη των μελών σωματείων.

4. Προτάσεις για την άρση των Συνεπειών της Παραβίασης των Δικαιωμάτων της Ελληνορθόδοξης κοινότητας της Κωνσταντινούπολης.

Την τελευταία δεκαετία, έχουν αναλυθεί και δημοσιευτεί, σε σημαντικό βαθμό, είτε από την διεθνή βιβλιογραφία είτε από ερευνητές στην Τουρκία, με κάθε λεπτομέρεια οι δυσκολίες που συνάντησε σε όλη την ιστορική της διαδρομή η ρωμαίικη μειονότητα μετά από την Συνθήκη της Λοζάνης. Μετά απ' όλες τις έρευνες υπάρχει η κοινή διαπίστωση ότι, η μοίρα της Ρωμαίικης Μειονότητας ήταν η μείωση του πληθυσμού της, σε βαθμό εξαφάνισής της, που προκλήθηκε από τις εφαρμοζόμενες πολιτικές κάποιων κυβερνήσεων εκείνης της περιόδου.

Πολλές φορές την τελευταία πενταετία, ανώτερα κρατικά στελέχη της Τουρκικής Δημοκρατίας, αποδέχθηκαν την ύπαρξη μέτρων που εφαρμόστηκαν από προηγούμενες κυβερνήσεις κατά των μειονοτήτων τα οποία χαρακτήρισαν ως φασιστικά μέτρα . (Για παράδειγμα : ο κ. Πρωθυπουργός Ρ.Τ. Ερντογάν , στην ομιλία του στο Ντούζτζε τον Μάιο του 2009 , ο κ. Υπουργός Ε. Μπαγίς, 15 Δεκεμβρίου 2010 στις δηλώσεις του "Για το σχέδιο των 100 ετών ").

4.1) Επανάκτηση της Ιθαγένειας.

Είναι γεγονός ότι ένα μεγάλο τμήμα (98%) του ρωμαίικου πληθυσμού που ζούσε στην Κωνσταντινούπολη εκπατρίσθηκε, ως αποτέλεσμα ενός πολιτικού σχεδιασμού. Η εξάλειψη των συνεπειών από τις αδικίες που διαπράχθηκαν εις βάρος του αυτόχθονου πληθυσμού σχετίζεται άμεσα με την μαζική επανάκτηση της απωλεσθείσας ιθαγένειας του ανδρικού πληθυσμού. Οι κηρυχθέντες έκπτωτοι της ιθαγένειας είναι στην πλειοψηφία τους άνδρες. Το αίτιο σχετίζεται με την αποφυγή εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας, λόγω των αρνητικών συνθηκών που δημιούργησε η πολιτική καταπίεση εις βάρος της ρωμαίικης κοινότητας στην δεκαετία του 1960. Πριν προταθούν οι απαιτούμενες απαλοιφές και επανορθώσεις , πιστεύουμε ότι θα είναι χρήσιμο να υπενθυμίσουμε αυτές τις αλήθειες.

Όπως είναι γνωστό, κατά την περίοδο που επακολούθησε την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας ο ανδρικός πληθυσμός της ρωμαίικης κοινότητας, εκτελούσε πάντα με σχολαστικότητα το στρατιωτικό του καθήκον. Ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού στρατολογήθηκε πάνω από μία φορά και ο ελάχιστος χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας ήταν το λιγότερο 4-5 χρόνια.

Όντως μετά το έτος 1963 η αποφυγή εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας είχε ως συνέπεια την έκπτωση από την ιθαγένεια, που στην πραγματικότητα ήταν θέμα αδυναμίας εκπλήρωσης της στρατιωτικής υποχρέωσης. Αρκετοί νέοι όταν έφθασαν στην στρατεύσιμη ηλικία λόγω της απέλασης των κηδεμόνων τους αναγκάστηκαν

να μεταναστεύσουν και εν ολίγοις λόγω των επικρατουσών δυσμενών συνθηκών απέναντι στον Ρωμαϊκό πληθυσμό δεν μπόρεσαν να υπηρετήσουν στον στρατό. Είναι δεκάδες οι περιπτώσεις ρωμιών οι οποίοι ενώ υπηρετούσαν ως έφεδροι αξιωματικοί οι πατέρες τους τελούσαν υπό απέλαση.. Όπως γίνεται αντιληπτό το αίτιο αδυναμίας του ανδρικού Ρωμαϊκού πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης να υπηρετήσει την στρατιωτική του θητεία είχε ως συνέπεια και την μαζική έκπτωσή του από την τουρκική ιθαγένεια.

Η επανάκτηση της ιθαγένειας είναι άμεσα συνδεδεμένη με το θέμα του στρατιωτικού. Σε περίπτωση που κάποιο άτομο απώλεσε την τουρκική ιθαγένεια, λόγω μη εκπλήρωσης της στρατιωτικής του υποχρέωσης, όταν επανακτήσει την ιθαγένεια θα βρεθεί εκ νέου αντιμέτωπο με το θέμα εκπλήρωσης του στρατιωτικού του καθήκοντος. Ταυτοχρόνως με το θέμα της στρατιωτικής υποχρέωσης υπάρχει και το σοβαρό θέμα της οικονομικής επιβάρυνσης της εξαγοράς αυτής.

Το θέμα της εξαγοράς, για τα μέλη της κοινότητας έχει την έννοια καταβολής αποζημίωσης προκειμένου να επανακτήσουν τα δικαιώματα του πολίτη αφού υποχρεώθηκαν χωρίς την βούληση τους να εκπατρισθούν και να θυσιαστούν. Το γεγονός αυτό για τα μέλη της κοινότητας που βρέθηκαν αντιμέτωπα με αδικίες που πρέπει να εξαλειφθούν δεν συμβιβάζεται με την ανάγκη εξάλειψης των συνεπειών που έχουν υποστεί από σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους.

Το στρατιωτικό θέμα των εν λόγω μελών, μέχρι και τις μέρες μας, επιλύεται με την αναγνώριση της τρίμηνης στρατιωτικής θητείας σε μία οποιαδήποτε χώρα του NATO. Όπως είναι γνωστό σε μερικές Χώρες του NATO η στρατεύσιμη ηλικία περιορίζεται μέχρι τα 45 χρόνια με συνέπεια όσοι απώλεσαν την ιθαγένεια και είναι ηλικίας άνω των 45 ετών να μην έχουν την δυνατότητα να υπηρετήσουν. Για τα άτομα αυτά σε περίπτωση που επιθυμούν να εκπληρώσουν το στρατιωτικό τους καθήκον και δεν μπορούν να το πράξουν να αποφεύγεται η επιβολή κυρώσεων καθώς η διαίωνηση της ενδεχόμενης επιβολής κυρώσεων.

1η Πρόταση

Η πρόταση μας, σύμφωνα με τον παραπάνω όρο, είναι η καθ' οιονδήποτε τρόπο απόστρατοι από χώρα του Νάτο που είναι μέλη της ρωμαϊκής κοινότητας και κατείχαν την τουρκική ιθαγένεια να γίνονται αποδεκτοί και ως απόστρατοι από την Τουρκία η οποία θα αναγνωρίζει αυτή την κατάσταση.

2η Πρόταση

Σχετικά με το θέμα των υπηκοοτήτων ένα δεύτερο βασικό θέμα που προκύπτει είναι για όσους είχαν κηρυχθεί έκπτωτοι από την τουρκική ιθαγένεια και απεβίωσαν πριν προλάβουν να επανακτήσουν την υπηκοότητα. Στην περίπτωση αυτή οι επερχόμενες γενεές για να αποκτήσουν την τουρκική υπηκοότητα θα πρέπει να

ακολουθήσουν τους γενικούς κανόνες. Για την εξάλειψη αυτής της αδικίας θα απαιτηθεί η έκδοση κάποιου ειδικού νόμου ή διατάγματος ώστε όσοι έχουν γονείς Ρωμιούς που γεννήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη να μπορούν, όποτε αυτοί το επιθυμούν, να επανακτούν την υπηκοότητα γεγονός που θα επιλύσει με ευκολία το πρόβλημα.

3η Πρόταση

Σ' αυτό το πλαίσιο ένα τρίτο θέμα είναι, για τους γεννηθέντες μεταξύ 22 Μαΐου 1964 – 17 Φεβρουαρίου 1981 η στέρηση απόκτησης υπηκοότητας από την πλευρά της μητέρας. Επειδή περιορισμός αυτός είναι γενικός και ταυτόχρονα κρίθηκε αντισυνταγματικός από το Συνταγματικό Δικαστήριο θα πρέπει να αρθεί με Νομοθετική ρύθμιση.

4.2) Αποκατάσταση των εμπράγματων δικαιωμάτων και λήψη μέτρων προστασίας αυτών.

Οι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης μεταξύ των ετών 1963- 87 υποχρεώθηκαν μέσα σε ένα κλίμα πανικού να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους, αφήνοντας πίσω, πολλές φορές, τις ιδιοκτησίες τους και την περιουσία τους. Τα τραύματα που προκλήθηκαν και πηγάζουν μέσα από τις συνθήκες που βρέθηκαν εκτεθειμένοι εξακολουθούν να υπάρχουν μέχρι τις μέρες μας. Για τον λόγο αυτό, οι κλήσεις που γίνονται με σκοπό την επανάκτηση της κυριότητας των ακινήτων, μέσω δικαστικών αποφάσεων, στις περισσότερες φορές η στάση τους είναι η εξής: "Αφού τα χάσαμε όλα δεν μπορούμε να αντέξουμε και τις δικαστικές δαπάνες". Όσοι Ρωμιοί Κωνσταντινουπολίτες έχουν αυτή την άποψη έχουν παραιτηθεί από τα δικαιώματά τους. Η κατάσταση αυτή ταυτοχρόνως αποκτά το νόημα της συνεχιζόμενης αδικίας και της μη εφαρμογής της αρχής απόδοσης των δικαιωμάτων

4η Πρόταση

Για την επίλυση αυτού του θέματος θα απαιτηθεί η προετοιμασία ενός ειδικού προγράμματος που θα υποστηριχθεί από το κράτος. Ο στόχος του προγράμματος θα είναι η νομική υποστήριξη των Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης για την απόδοση των εμπράγματων δικαιωμάτων τους (όπως η αντιμετώπιση των δικαστικών εξόδων).

4.3) Η ανάγκη κατάρτισης και εφαρμογής ενός Προγράμματος Υποστήριξης προοριζόμενα για τις νέες γενιές.

Ο σκοπός είναι η εφαρμογή ενός καλά σχεδιασμένου προγράμματος υποστήριξης προοριζόμενου για τις νέες γενιές Ρωμιών της Κωνσταντινούπολης που ζουν είτε

εντός είτε εκτός της πατρίδας. Το πρόγραμμα αυτό θα εξασφαλίσει την επανεγκατάσταση των νέων γενεών στην Τουρκία και θα υποστηρίξει την έναρξη των οικονομικών δραστηριοτήτων με την εφαρμογή του.

5η Πρόταση

Επί του παρόντος έχει πολύ μεγάλη σημασία η κατάρτιση ενός προγράμματος ίδρυσης και υποστήριξης μιας μικρής επιχείρησης προοριζόμενη για νέους Ρωμιούς Κωνσταντινουπολίτες, αποφοίτους πανεπιστημίων είτε αυτοί διαμένουν στην Πόλη είτε και εκτός πατρίδας. Τα τελευταία χρόνια το εφαρμοζόμενο στην Τουρκία, πρόγραμμα που βασίζεται στο μοντέλο KOSGEB ως πρόγραμμα ανάπτυξης, η τυποποίησή του και η εφαρμογή του, από την ρωμαϊκή κοινότητα, έχει μεγάλη σημασία από την σκοπιά προσέλκυσης της νέας γενιάς.

6η Πρόταση

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν αρκετοί Ρωμιοί επιστήμονες που έχουν διασκορπισθεί σε πολλές χώρες με σημαντική συνεισφορά σε πολλούς κλάδους της επιστήμης. Το εν λόγω επιστημονικό δυναμικό υπό κατάλληλες συνθήκες ακόμη και στην περίπτωση της προσωρινής παραμονής τους στην Κωνσταντινούπολη θα ήταν δυνατό να εγκατασταθεί σε ένα ή δύο κενά από μαθητές ελληνικά σχολεία, συνεισφέροντας έτσι στην ίδρυση και στην ανάπτυξη ερευνητικών ιδρυμάτων. Για παράδειγμα οι δραστηριότητες των προτεινόμενων ερευνητικών κέντρων μπορεί να είναι οι ακόλουθες:

- Βιοϊατρικοί Τεχνολογία
- Τεχνολογίες υποστήριξης της εκπαίδευσης.
- Τεχνολογία προστασίας έργων τέχνης.

Για την ίδρυση των ερευνητικών-αναπτυξιακών ιδρυμάτων θα απαιτηθεί συνεργασία μεταξύ της τουρκικής κυβέρνησης από τη ρωμαϊκή κοινότητα της Κωνσταντινούπολης.

5. Συμπεράσματα και τελικές προτάσεις

Η επίτευξη της θεραπείας των συνεπειών των μαζικής κλίμακας αδικιών που έχει υποστεί η Ελληνορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου και σε όποια βαθμό αυτό μπορεί να γίνει, μπορεί να επιτευχθεί με την απόλυτη εφαρμογή των νόμων χωρίς διακρίσεις. Η εφαρμογή της Αρχής αυτής έχει σημασία, όχι μόνο για τη ρωμαϊκή κοινότητα αλλά περισσότερο για όλους τους πολίτες της Τουρκίας. Η εντελώς άκυρη και ανυπόστατη σύνδεση με την αρχή περί «αμοιβαιότητας» των εξωτερικών σχέσεων της Τουρκίας με μειονοτικά ζητήματα και

δει να αποτελεί αιτία καταπιεστικών μέτρων αποτελεί μια βασική αιτία των παραβιάσεων που αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Αποτελεί αδήριτη ανάγκη η κυβέρνηση της Τουρκίας να εξετάσει όλα τα αιτήματα της Οι.Ομ.Κω. και να θέσει σε εφαρμογή τα προτεινόμενα μέτρα που στηρίζονται στο διεθνές δίκαιο και έχουν την δυνατότητα άμεσης εφαρμογής όντας ρεαλιστικά.

Η υιοθέτηση από την Τουρκία της Σύμβασης περί Προστασίας των Μειονοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (1996) μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στην επίλυση των εκτεθέντων παραπάνω προβλημάτων.